

บทที่ 2

ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เป็นการศึกษาในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมุ่งศึกษาลักษณะการประสานงานและปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการประสานงานของทีมงานสาธารณสุขระดับอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการศึกษาดังต่อไปนี้

2.1 หน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis)

หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ คือ ตัวบุคคลที่เป็นสมาชิกของทีมปสอ.

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษามี 2 ประเภท ซึ่งผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นเองจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เครื่องมือที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการประสานงานของทีมงานสาธารณสุขระดับอำเภอ ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของทีมงานสาธารณสุขระดับอำเภอ ประกอบด้วย อายุ เพศ การศึกษา สถานภาพสมรส ตำแหน่ง และ บทบาทหน้าที่ในทีม เป็นต้น

ส่วนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับลักษณะการประสานงานของทีม และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการประสานงานของทีม

ส่วนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านผู้นำ ด้านทีมงาน และด้านสภาพแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการประสานงานของทีม

ส่วนที่ 4 สอบถามเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพในการประสานงานของทีมสาธารณสุขระดับอำเภอ

ส่วนที่ 5 สอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการประสานงานของทีมงานสาธารณสุขระดับอำเภอ

ส่วนที่ 6 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางในการประสานงานของทีม เพื่อพัฒนาทีมงานและการบริหารการพัฒนางานสาธารณสุขของทีมงานสาธารณสุขระดับอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เครื่องมือที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อสัมภาษณ์หัวหน้าทีม สมาชิกทีม และผู้ทำหน้าที่ประสานงานโดยตรงของทีมงานสาธารณสุขระดับอำเภอ ซึ่งผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นเอง เพื่อศึกษาประสิทธิผลการประสานงานของทีมงานสาธารณสุขระดับอำเภอ

2.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความตรงทางด้านเนื้อหา ประกอบด้วย อาจารย์สาขาการบริหารการพัฒนา 1 ท่าน และอาจารย์สาขาด้านการบริหารการแพทย์การสาธารณสุข 1 ท่าน อาจารย์สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา 1 ท่าน หลังจากตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน แล้วได้นำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไข ให้มีความถูกต้องและเหมาะสม เสร็จแล้วนำไปทดลองใช้กับทีมงานสาธารณสุขระดับอำเภอซึ่งมีคุณลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 30 ราย แล้วนำไปวิเคราะห์หาค่าความน่าเชื่อถือ (Reliability) ซึ่งปรากฏว่าเครื่องมือมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.9233 จากนั้นจึงได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาคต่อไป

2.4 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็นสมาชิกทีมงานสาธารณสุขระดับอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทุกคน จากเขตการปกครองของกระทรวงมหาดไทยแบ่งออกเป็น 3 เขต คือ เขต 5 ประกอบด้วย จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ มหาสารคาม และ ชัยภูมิ เขต 6 ประกอบด้วย จังหวัดขอนแก่น อุรธานี สกลนคร หนองบัวลำภู หนองคาย และเลย เขต 7 ประกอบด้วย จังหวัดอุบลราชธานี ร้อยเอ็ด ยโสธร มุกดาหาร กาฬสินธุ์ อำนาจเจริญ และ นครพนม รวม 19 จังหวัด จำนวน 319 ทีม ประชากรทั้งสิ้น 3,828 คน

2.5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ได้จากการสุ่มอย่างง่ายแบบหลายขั้นตอน โดยวิธีจับฉลากข้อจังหวัด ตามเขตการปกครองของกระทรวงมหาดไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมี 3 เขต คือ เขต 5 เขต 6 และ เขต 7

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

จากการสุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่ายสุ่มมาเขตละ 1 จังหวัด ได้จังหวัดตัวอย่างดังนี้ คือ เขต 5 จังหวัดบุรีรัมย์ เขต 6 จังหวัดขอนแก่น เขต 7 จังหวัดร้อยเอ็ด จากนั้นสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายตามสัดส่วนของทีมในแต่ละจังหวัด โดยสุ่มมา 30 % ของทีมในแต่ละจังหวัด ได้ทีมสาธารณสุขระดับอำเภอจำนวน 19 ทีม ดังนี้ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 7 ทีม ได้แก่ อำเภอกระนวน, บ้านไผ่, หนองสองห้อง, อุบลรัตน์, ชุมแพ, ชนบท และภูเวียง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 6 ทีม ได้แก่ อำเภอลำปลายมาศ, สะตึก, ชำนิ, พุทไธสง, คูเมือง และห้วยราช จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 6 ทีม ได้แก่ อำเภอเมือง, โพนทอง, เกษตรวิสัย, สุวรรณภูมิ, ปทุมรัตน์ และเมยวดี สุ่มสอบถามทีมละ 8 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 152 คน

กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์

จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกได้มาโดยการสุ่มแบบอย่างง่าย โดยสุ่มต่อจากจังหวัดตัวอย่างที่สุ่มมาในขั้นแรก สุ่มมา 1 จังหวัด ได้จังหวัดขอนแก่น จากนั้นสุ่มต่อโดยสุ่มมา 10 % ของจำนวนทีมในจังหวัดขอนแก่น ได้จำนวน 2 ทีม ได้แก่ อำเภอ ชนบท และ ภูเวียง จากนั้นทำการสุ่มสัมภาษณ์แบบเจาะจงทีมละ 3 คน ประกอบด้วย หัวหน้าทีม 1 คน ผู้ทำหน้าที่ประสานงานโดยตรงของทีม 1 คน และสมาชิกทั่วไปของทีม 1 คน รวม กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์จำนวน 6 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมด จำนวน 158 คน

2.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ภายหลังจากการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเรียบร้อยแล้ว ผู้ศึกษาค้นเน้นการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัยเสนอต่อทีมสาธารณสุขระดับอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัด บุรีรัมย์ ขอนแก่น และร้อยเอ็ด เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ให้ผู้ช่วยในการศึกษา แจกแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่าง และรับแบบสอบถามคืนภายใน 2 สัปดาห์ หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จ ผู้ศึกษาติดต่อกับผู้ช่วยวิจัยทางโทรศัพท์และเดินทางไปปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ถ้าได้รับแบบสอบถามไม่ครบร้อยละ 100 ผู้ศึกษาตามเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจนครบ
3. ผู้ศึกษานัดวันสัมภาษณ์ทีมสาธารณสุขระดับอำเภอของจังหวัดขอนแก่นเป็นการล่วงหน้า พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ที่จะให้สัมภาษณ์ทราบถึงหัวข้อเรื่องที่จะสัมภาษณ์เพื่อขอความร่วมมือ

4. ก่อนทำการสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาได้ทบทวนความเข้าใจรายละเอียดต่าง ๆ ของแบบสัมภาษณ์ทุกครั้ง

5. ผู้ศึกษาทำการสัมภาษณ์ทีมงานสาธารณสุขระดับอำเภอของจังหวัดขอนแก่น จำนวน 2 ทีม ๆ ละ 3 คน รวมเป็น 6 คน พร้อมขออนุญาตจดบันทึก และอัดเครื่องบันทึกเสียง การสัมภาษณ์เพื่อป้องกันการลืมข้อมูล

6. การสัมภาษณ์ผู้ศึกษาได้สร้างความคุ้นเคย และเป็นกันเองกับผู้ถูกสัมภาษณ์ เพื่อสร้างความไว้วางใจให้เป็นประโยชน์ในการให้ข้อมูลตรงตามสภาพความจริงมากที่สุด

7. ในการสัมภาษณ์หากผู้ถูกสัมภาษณ์ที่เป็นหัวหน้าทีม หรือ ผู้ทำหน้าที่ประสานงาน โดยตรงของทีมไม่อยู่ จะสัมภาษณ์ผู้ที่ทำหน้าที่แทน

8. หัวข้อในการสัมภาษณ์เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการประสานงานของทีมงานสาธารณสุขระดับอำเภอด้านผู้นำทีมด้านทีมงานและสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อประสิทธิภาพ และ ความพึงพอใจในการประสานงานของทีม

2.7 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC[®] (Statistical Package for the Social Science/Personal Computer Plus) ซึ่งใช้สถิติดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคล โดยคำนวณค่าเฉลี่ย ร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการประสานงาน ด้านผู้นำทีม ด้านทีมงาน และด้านสภาพแวดล้อม โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S. D.) เพื่อดูการกระจาย และสัดส่วนของปัจจัยแต่ละด้านใช้ค่าร้อยละ
3. หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการประสานงานของทีม กับประสิทธิผลการประสานงานของทีมโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient)
4. วิเคราะห์ค่าทำนายนักสมทบในการทำนายประสิทธิผลการประสานงานของทีม คปสอ.โดยใช้ปัจจัยด้านผู้นำทีม ได้แก่ ทักษะในการบริหารทีมงาน บุคลิกภาพ และภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านตัวทีมงาน ได้แก่ ขนาดของทีม การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย และการติดต่อสื่อสาร และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของทีม ได้แก่ โครงสร้างการบริหารองค์กร ทรัพยากร และเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร และ ระบบรางวัลและการจูงใจ เป็นตัวทำนาย ด้วยการวิเคราะห์พหุคูณแบบขั้นคืบ (Stepwise Multiple Regression) โดยจัดแบ่งระดับความสัมพันธ์ไว้ 4 ระดับ ดังนี้คือ (เต็มส่ว ขำนิจารกิจ , 2531)

0.8 – 1.0	สัมพัทธ์มาก
0.5 – 0.79	สัมพัทธ์ปานกลาง
0.2 – 0.49	สัมพัทธ์น้อย
0.0 – 0.19	ไม่ควรสนใจระดับความสัมพันธ์นี้เลย

5. ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 ขึ้นไป